

PERSISTANT FOLLOWING AS A FORM OF SOCIAL ABUSE -STALKING- AN EVALUATION BASED ON MOTION PICTURES

BİR SOSYAL TACİZ TÜRÜ OLARAK ISRARLI TAKİP
-STALKİNG-
SİNEMA FİLMLERİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Hatice KARAKUŞ ÖZTÜRK¹

Abstract

This study aims to analyze based on three movies the concept of stalking, which is translated to Turkish as persistent follow-up, constitutes a violation of privacy and has been recently evaluated as a crime in many countries. Stories of movies and dialogues used in those movies were examined through content analysis, one of the methods of qualitative analysis. The victim of stalking is mostly women. However, this study focuses on stories of male victims instead of female victims. It could be suggested that this preference was made mainly because there are high number of studies on female victims and the interest that is paid to reasons for why women commit this act and which methods they use. The reasons which pave the way for women to resort to stalking include their love for their feelings, regeneration of their existence, the will to control, autophobia, the stimulation of anger and being abandoned, obsessional personality, remaining in between anger and love, difficulty to separate fantasy and reality, the will to being accepted, and the meanings attached to right, anger and destiny.

Keywords: Stalking, Persistent follow-up, Social Abuse, Violence, Woman, Man.

Özet

Bu çalışma, Türkçeye ısrarlı takip olarak çevirilen, özel hayat ihlali üzerinden ilerleyen ve birçok ülkede son yıllarda suç kapsamında değerlendirilmeye başlanan stalking kavramını, üç sinema filmi üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Filmlerin konusu ve filmlerde geçen diyaloglar, nitel analiz yöntemlerinden birisi olan içerik analizi ile incelenmiştir. İsrarlı takip mağduru büyük ölçüde kadınlardır. Ancak bu makale çalışması kadın kurbanlar yerine erkek kurbanların hikayeleri üzerine temellenmiştir. Gerek kadın kurbanlarla ilgili çalışmaların fazla olması gerekse kadınların bu eylemleri yapış nedenleri ve hangi yöntemlere başvurduklarına duyulan ilgi, bu tercihin şekillenmesinde etkili olmuştur denilebilir. Kadının yaşadığı duyguları sevmesi, kendi varoluşunu yeniden üretmesi, kontrol etme isteği, yalnız kalma korkusu, öfke ve terk edilmenin yarattığı tahrik, saplantılı kişilik, öfke ve aşk arasında kalma, fantezi ve gerçekliği ayırt etme güçlüğü, kabul görme isteği, hak, öfke ve kadere verilen anlamlar, kadınların ısrarlı takibe başvurmalarına zemin hazırlayan nedenlerdir.

Anahtar Kelimeler: Stalking, İsrarlı Takip, Sosyal Taciz, Şiddet, Kadın, Erkek.

¹ Yrd. Doç. Dr., Artvin Çoruh Üniversitesi. hkarakus1946@gmail.com

"bir kadın benim gibi bir erkeğe kendini verirse onun karısı demektir...ben senin eşinim sonsuza dek...ölünceye dek birlikte olacağız..."

"kafamın içinde bir dünya var...gerçek dünyadan farklı bir dünya...bu dünyada Loic beni seviyor ve koruyor...orada o hep yanımda.."

"aşkımla çalınca olsa da mantığım sabırlı olmamı ve daima ümit etmemi söyleyerek kalbimin acısını yatıştırıyor..."

"bir şeyi bir kere sevdim mi, gözüm hiçbir şeyi görmüyor..."

"bu genç kızın hayatta tek amacı seni sevmek ve senin tarafından sevimli..."

GİRİŞ

Bu çalışma, Türkçeye ısrarlı takip olarak çevirilen, özel hayat ihlali üzerinden ilerleyen ve birçok ülkede son yıllarda suç kapsamında değerlendirilmeye başlanan stalking kavramını, üç sinema filmi üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Tehdit, şantaj, takip, özel hayat ihlali gibi davranışların toplamı olan stalkingi şiddet kavramından bağımsız düşünemeyiz. Stalking eylemlerine zemin hazırlayan sebepler ile şiddetin farklı türlerini harekete geçiren etkenlerin kesişmesi (boşanma, ayrılık, obsesiflik, takıntılı kişilik vb.) bu ilişkiyi kurmayı zorunlu kılmaktadır. Israrlı takibe maruz kalan mağdurlar şiddetin farklı türleri olan fiziksel, duygusal, psikolojik, sözlü ya da cinsel şiddete maruz kalabilmektedir.

Kadınların ya da erkeklerin var olan ya da olmayan bir ilişkiye gösterdiği reaksiyonlar şiddet içerikli stalking eylemlerinin fitilini ateşlemektedir. Yaşanan ve hikayesi olan bir ilişki olabileceği gibi hiç yaşanmamış hatta taraflardan birisinin haberi dahi olmadığı olaylar üzerinden ilerleyen ısrarlı takipler gerçekleşmektedir. Bu olaylarda hikayenin bir ucunda bulunan tarafın saplantılı düşünceleri tehlikeli girişimlere kadar gidebilmektedir. Takip, taciz, tehdit, yaralama hatta ölümle sonuçlanan olaylar saplantılı isteklerin olası sonuçları arasında yer almaktadır.

Konuyla ilgili olarak yapılan çalışmaların birçoğu, stalkingin büyük ölçüde kadınlar tarafından deneyimlendiğini göstermektedir (Douglas and Dutton; 2001: 521, Catalano; 2012: 4, Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, U.S. Department of Justice :10, Robertson: 3, www.acws.ca). Başka bir şekilde ifade edecek olursak ısrarlı takip olaylarında hedef kitle büyük ölçüde kadınlardır. Şöyle ki kurbanların %78'i kadın iken %22'si erkektir. Bu makale çalışması kadın kurbanlar yerine %22'lik dilimde yer alan erkek kurbanların hikayeleri üzerine temellenmiştir.

YÖNTEM

Çalışmada, şiddetin farklı bir yönü olan ısrarlı takibi (stalking) konu edinen üç sinema filmine yer verilmiştir. Filmlerin gerek konusu gerekse filmlerde geçen diyaloglar, nitel analiz yöntemlerinden birisi olan içerik analizi ile incelenmiştir. İçerik analizi, mesaj değeri taşıyan her türlü verinin bir amaç doğrultusunda taranması, kategorilere ayrılması, özetlenmesi ve bulguların araştırmanın amacı doğrultusunda analiz edilmesi ve yorumlanması işlemlerini içeren bilimsel bir araştırma yöntemidir (Başfıncı; 2008: 53). İçerik analizi yoluyla verileri tanımlama ve bu verilerin içinde saklı olan gerçekleri ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır (Gülbahar ve Alper, 2009). George Gerbner ise içerik analizinin amacını şu şekilde ifade etmiştir: "görünürde açık olmayan bir şey hakkında olanaklı, görünür çıkarımlar yapmak" (Binark ve Güngör; 1993:126). Bu analiz birimini yazı, resim ya da görüntü gibi her türlü içeriğe uygulamak mümkündür (Başfıncı; 2008: 53).

Çalışmanın nitel veri toplama sürecinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden birisi olan tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırmacının amaçları doğrultusunda bir evrenin temsilci bir örneği yerine, amaçlı olarak bir ya da birkaç alt kesimini örnek olarak almaktır (Sencer; 1989: 386). Amaçlı örneklemede araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmacının amacına uygun olanları örnekleme alır (Balci; 2005). Tipik durum örneklemesinde ise araştırmacı yeni bir uygulamayı veya bir yeniliği tanıtmak istiyorsa, bu uygulamanın yapıldığı veya yeniliğin olduğu bir dizi durum arasından, en tipik bir ya da birkaç tanesini saptayarak bunları çalışabilir (Şimşek ve Yıldırım; 2004). Bu makale çalışması kadın kurbanlar yerine erkek kurbanların hikayeleri üzerine temellenmiştir. Gerek kadın kurbanlarla ilgili çalışmaların fazla olması gerekse kadınların hangi nedenlerle ısrarlı takibe başvurduklarına duyulan ilgi, bu tercihin şekillenmesinde etkili olmuştur denilebilir. Bu kapsamda amacımıza uygun olan ve literatürü büyük ölçüde yansıttığı düşünülen üç sinema filmi üzerinden, ısrarlı takip kurbanı olan erkeklerin hikayelerine yer verilmiştir.

Kavramsal ve Teorik Boyut

Stalking avcılık dilinden gelmekte olup bir hayvanı yakından sessizce, dikkatlice, gizlice takip etmek (Oxford Wordpower Dictionary; 1994: 608), sezdirmeden ava yaklaşmak, ava yaklaşır gibi yürümek (Redhouse; 2005: 444), ölçülü, azimli, mağrur adımlarla yürümek, sinsice takip etmek (www.dictionary.com) anlamlarına gelmektedir. İnsanlar arası ilişkilerde ise, bir kişinin arzu etmediği halde başkası tarafından takip edilmesi (izlenmesi), taciz edilmesi (Douglas ve Dutton; 2001: 520, Fisher vd; 2000: 23, Kamphuis ve Emmelkamp; 2000: 206, Mullen vd., 1999: 1244, Sheridan vd., 2001: 152, Tjaden ve Thoennen, 2000: 5, Türkmen; 2010: 1387, Gürgezoğlu, 2010: 2), tehditkar ve gizlice hareket etmek, dadanmak, musallat olmak (www.radikal.com) gibi anlamlara gelmektedir.

Avcılık dilinden gelen ve uzun süre insan davranışlarının bir parçası olan stalking, son zamanlarda saldırgan bir davranış olarak yasal tanıma da kavuşmuştur (Douglas and Dutton; 2001: 520). Meloy (1998'den akt: Uyumaz ve Akdağ; 2015) "The Psychology of Stalking" adlı kitabında takibi "eski bir davranış fakat yeni bir suç" olarak ifade etmektedir. Takip davranışı belki de insanlık tarihi boyunca sergilenen ancak 1990'lı yıllardan itibaren üzerinde yoğunlaşılacak bir konudur (Maxwell, 2001'den akt: Gürgezoğlu, 2010: 3) denilebilir

Stalking konusundaki pek çok tanım belli saptamalar etrafında şekillenmektedir. En genel anlamıyla stalking, istenmeyen kovalamaca, takip veya zarar vermedir. (Diehl; 1999: 1). Kavram aynı zamanda özel bir insana direkt olarak yönelen tutum (Catalano; 2012: 1) olarak da ifade edilebilir. Kavramın en temel karakteristikleri, tekrarlanma, korku yaratma ve kasıtlılık (Spitzberg, 2007) iken iki önemli koşulu da (Meloy vd.; 2005: 1 ve Catalano; 2012: 1) istenmeyen takip ve kurbanda yaratılan sürekli korkudur. Kavramın bir diğer ayırt edici özelliği ise bu davranışın süreklilik göstermesi gerektiğidir (Uyumaz ve Akdağ; 2015: 56). Sürecin mağdurda ciddi bir korkuya veya endişeye yol açtığı kabul edilebilmesi için, eylemlerin belli bir süre devam etmesi beklenir. Zira türkçe karşılığı olan "ısrarlı takip" ifadesi de bu koşula bağlı olarak şekillenmiştir denilebilir. Bu anlamda stalking bir kez yapıp biten bir takip eylemi olmayıp, zaman içerisinde yayılan eylemler zincirinden oluşmaktadır (Doğan; 2014: 141).

Bütün bu eylemlerin toplamı sarkıntılık ve taciz (Lingg; 1993; 375) olarak da nitelendirilebilir. Mağduru takip etmek, mağdurla herhangi bir şekilde iletişim kurmak veya iletişim kurmaya çalışmak, mağdura ait olan veya mağdura ait olduğu izlenimi verilen görsel ve yazılı herhangi bir materyali yaymak, mağdurun internette dolaşımını, ziyaret ettiği siteleri, elektronik posta, kısa mesaj ve diğer yollarla yaptığı

haberleşme trafiğini ve iletişimi izleyip gözetim altına almak, mağdurun bulunduğu herhangi bir kamusal veya özel alana gizlice sızmak, mağdura ait herhangi bir mülkün masuniyetini ihlal etmek, mağduru gözetlemek veya izlemek (Doğan; 2014: 140) verilen tanımların ışığında stalking davranışları olarak değerlendirilebilir.

Kavramın yasal tanımlamaları ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. Bazı ülkeler bu kavramı kasıtlı, kötü niyetli ve devam eden takipler ve diğer bir insana zarar verme olarak görürken bazı ülkeler ise gözetleme, rıza dışında iletişim kurma, telefon tacizi ve vandalizm olarak değerlendirmektedir (Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, U.S. Department of Justice; 1998: 5). Kavram Yeni Zelanda, Avusturalya, bazı Avrupa ülkeleri ve Kuzey Amerika'da suç olarak tanımlanmaktadır (Meloy vd.; 2005: 1). Stalkingi suç olarak gören ülkeler açısından takibin hukuka aykırı olmasının bazı şartları bulunmaktadır. Davranışın fail tarafından en az iki kez işlenmesi, mağdurun bu eylemler nedeniyle günlük hayatın rutinlerini yerine getirmede zorluk çekmesi (Doğan; 2014: 140), takibin devamlılık göstermesi (Uyumaz ve Akdağ; 2015: 54-55) gerekmektedir. Son olarak takip suçu iki yönüyle diğer tip suçlardan farklıdır (Maxwell, 2001'den akt: Gürgezoglu, 2010: 2). Suçun tek bir kurban üzerinde tekrarlanması ve kurbanı bilerek korku duygusunu empoze edecek davranışlar sergilenmesidir.

Stalking'e Sebep Olan Faktörler

Stalking kurbanlarının bazı demografik özellikleri bulunmaktadır. Fiziksel, zihinsel ve duygusal yetersizlikler, dil veya yabancı dil kapasiteleri, sosyoekonomik düzey, evlerinin, okullarının konumu, bulunduğu mevki, cinsiyet, cinsel tercihleri, göç, hangi dine mensup oldukları, ırk (Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act: 1998) gibi faktörler kadın ya da erkekleri ısrarlı takip kurbanı haline getirebilmektedir.

Bireyleri kurban haline getiren sebeplerin içinde ilk olarak yaş ve cinsiyet değişkenleri öne çıkmaktadır. Konuyla ilgili olarak yapılan çalışmaların birçoğu, stalkingin büyük ölçüde kadınlar tarafından deneyimlendiğini göstermektedir (Douglas and Dutton; 2001: 521, Catalano; 2012: 4, Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, U.S. Department of Justice; 1998:10, Robertson: 3, www.acws.ca). Bu anlamda kurbanların %78'i kadın iken %22'si erkektir. Bu da göstermektedir ki her beş kurbandan 4'ü kadındır. Yine kadın kurbanların kimler tarafından taciz edildiğine ilişkin istatistiklere göz atıldığında; %55'i samimi birisi, %25'i eşi dostu, %5'i iş ilişkisi olan, %7'si yabancı birisi tarafından takip edilmektedir. Catalano'ya göre (2012: 4) 18-19 ve 20-24 yaşlar, stalking kurbanlarının yüksek oranda bu durumu deneyimledikleri yaş aralıklarıdır. Bu anlamda genç yetişkinler stalkingin başlıca hedefidir denilebilir. Öyle ki stalking kurbanlarını %52'si 18-29 yaş aralığında iken %22'si 30-39 yaş aralığındadır (Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, U.S. Department of Justice ;1998: 10 ve Douglas and Dutton; 2001: 521).

Stalking var olan ilişkilerden beslenen bir sorundur denilebilir (Regehr:263). Kurbanların %79'unun takipçilerini bilmesi ve bütün tacizlerin yarısının romantik ilişkilerden çıkması bu düşünceyi güçlendirmektedir. Mağdurların genellikle eski eşleri ya da partnerleri tarafından taciz edilmesi stalking ve aile içi şiddet ilişkisini gündeme getirmektedir (Regehr: 262, Douglas and Dutton; 2001:543, Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, U.S. Department of Justice; 1998: 14, Doğan; 2014: 142, Uyumaz ve Akdağ; 2015: 57). Şu an ya da eski kocası, partneri tarafından taciz edilen kadınların %81'i fiziksel saldırıya, %31'i ise aynı partneri tarafından seksüel saldırıya uğramıştır. Stalking ve aile içi şiddet arasında ortaya çıkan bu ilişki egemenlik kurma arzusunun

bir sonucudur denilebilir. Bu anlamda stalking aile içinde gücün kullanımını gösteren şiddetin başka bir şeklidir aslında. Fiziksel şiddet, hakaret, tehdit, aşağılama, cinsel taciz, tecavüz, cinayet (Uyumaz ve Akdağ; 2015: 57) bu ilişkinin farklı türdeki uzantılarıdır. Bu eylemler kadın üzerinde "ruhsal baskı" (www.bmfsfj.de) kurmanın da yöntemleridir.

Eş takibinin diğerlerinden farklılaştığı 5 nokta bulunmaktadır (Walter,2009'dan akt: Gürgezoğlu; 2010: 13):

- 1.Varolan bir ilişki geçmişi ya da çevresi
- 2.Daha sık ve gösterişli taktiklerin kullanımı
- 3.Tehdit ve şiddet riskinin artması
- 4.Takibin başlama zamanı
- 5.Büyük psikolojik bunaltılar

Sona ermiş ilişki ya da evlilik sonrası özellikle de erkeğin kadın üzerinde uyguladığı bu ruhsal baskının bir çok nedeni vardır (Tjaden ve Thoannes, 2000, Douglas and Dutton; 2001, Gürgezoğlu, 2010: 27, Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, U.S. Department of Justice; 1998:14, Regehr: 267, Mullen vd. 1999). Mağdur üzerinde kontrol sağlama isteği, korku aşılama, öfke ve terk edilmenin yarattığı tahrik, bağıllık bozukluğu, kıskançlık, kendini geride bırakan karısına duyulan öfke, terk edilme, duygusal dalgalanmalar, kincilik ve üzüntünün birleşimi olan duygular, verilebilecek birkaç örnektir. Bütün bu sebepler biten ilişki sonrası tacizcilerin (stalker) ilişkiyi bitirememesine bağlı olarak ortaya çıkan duygu durumları ya da duygu bozukluklarıdır.

Bu sebeplere ek olarak madde bağımlılığı ve erken çocukluk travmaları, disfonksiyonel bağıllık stilleri (Douglas and Dutton; 2001), zihinsel rahatsızlık, uyuşturucu ve alkol kullanımı. (Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, U.S. Department of Justice;1998 :14), manik depresif, şizofren, paranoyaklık (Doğan; 2014: 142), yalnızlık, izole edilmişlik, toplumun dezavantajlı gruplarına dahil olma (Mullen; 1999: 1248) sayılabilecek diğer nedenlerdir. Ayrıca Doğan'a göre (2014: 142) fail soğuk kanlı bir katil olabileceği gibi, kara sevdaya tutulan bir genç , eski işveren, komşu, bir çetenin üyesi veya verilen hizmetten memnun kalmayan saplantılı bir müşteri de olabilir. Literatür büyük ölçüde taciz ve rahatsız etme eylemlerini cinsiyet ve aile ilişkileri üzerinden ele almakla birlikte nadiren de olsa farklı meslek grupları ya da farklı hayatlar da stalking kurbanı olabilmektedir. Meslekleri gereği hâkim ve avukatlar (Doğan; 2014: 142), Tacizci (stalker) ile herhangi bir ilişkisi olmayan ünlü insanlar (Regehr: 261) hatta psikiyatristler (Mullen; 1999: 1248) risk altındadır denilebilir.

Israrlı Takip İle İlgili Olarak Yapılan Çalışmalar

Stalking mağduru olan bireylerle yapılan sayısız çalışma bulunmaktadır. Bunları kısaca şu şekilde özetleyebiliriz:

Tjaden ve Thoannes (1998) tarafından yapılan çalışmada kadınların %64'ü fiziksel şiddete ya da ısrarlı takibe maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Çalışmada yer alan kadınlar devam eden ya da bitmiş olan ilişkilerinde (mevcut eşleri ya da eski eşleri, nikahsız olarak beraber yaşadıkları erkekler, erkek arkadaşları ya da eski erkek arkadaşları) tecavüz, fiziksel şiddet ya da takip edilme davranışlarını deneyimlediklerini vurgulamışlardır. Üniversiteli kadın mağdurları konu edinen bir diğer çalışmada (Fisher, Cullen, and Turner: 2000) kadınların %13'ü 9 ay boyunca takibe maruz kaldıklarını, %80'i kendilerini takip eden erkekleri tanıdıklarını ve

duygusal olarak etkilendiklerini belirtmişlerdir. Purcell ve arkadaşları (2001) tarafından yapılan bir diğer çalışmada ise erkeklerin daha fazla suç geçmişine sahip olduğu ve madde kullanım öykülerinin bulunduğu bulgusuna yer verilmiştir. Tjaden ve Thoannes (2000) tarafından telefon anketi yoluyla yapılan çalışmada 8000 erkek ve 8000 kadın ile görüşme yapılmıştır. Çalışmada takip davranışı olarak özel bir kişiye yönelme, istenmeyen iletişim, tehditler gibi davranışlara rastlanmıştır.

Genç yetişkinler esas hedef grubundadır. Öyle ki %52'si 18-29 yaş aralığında iken %22'si 30-39 yaş aralığındadır. Kadınların %59'unun partnerleri tarafından takip edilmesi de çalışmada öne çıkan bir diğer veridir. Kurbanların %21'i ilişki sonlanmadan önce, %43'ü ilişki bittikten sonra, %36'sı ise ilişki bitimi öncesi ve sonrasında ısrarlı takip kurbanı olduklarını belirtmişlerdir. Kadınların %81'i eski eş ya da partnerinin fiziksel şiddetine uğrarken %31'i cinsel şiddete maruz kalmıştır. Gürgezoglu'nun (2010) çalışmasında en sık tercih edilen takip davranışları %35,2 ile tekrarlayan telefon aramaları, %34,4 ile mağdurun evinden, arabasından ya da işyerinden bir şey çalmak, %25,8'i tehdit içerikli telefon aramaları, %24,2'si evde gözlenmek, %22,7'si mağdurun taşıtına zarar vermek, %21,1'i istenmeyen iletişim kurma çabaları, %21,1'ise ev, iş ya da arabaya girmek olarak belirtilmiştir. Son olarak yine Amerika'da yapılan bir başka çalışmada (Tjaden ve Thoannes, 1998) mağdurların %90'ı tek bir takipçinin kurbanı olduklarını, %61'i istenmeyen telefonlar aldıklarını, %33'ü istenmeyen hediye ve başka bir şey gönderildiğini, %29'u mülküne zarar verildiğini belirtmişlerdir.

Takipçi Profili ve Sınıflandırılması

Stalking sadece aile ilişkileri içinde açıklanabilecek bir olgu değildir. Bir insanı isteği dışında rahatsız etme, zarar verme duygusuna kapılma pek çok insan tarafından yaratılabilir. Takip davranışını kendince haklı gören, bu davranışa meşruiyet kazandırma çabası içinde olan bir bireyin içinde bulunduğu koşulların toplamı önemlidir.

Takipçiler için gerçeklik ve fantezi arasındaki çizgi ya belirsizdir ya da yoktur. Eylemlerini bazen bir hak (sen benimsin) bazen öfke (bunun bedelini ödeyeceksin) bazen de kadere (biz birlikte olmalıyız) bağlayarak açıklama çabası içindedirler. Takipçilerin kendi düşünce ve davranışları herkesten ve her şeyden daha önemlidir. Bu inanış davranışa meşruluk kazandırmayı da kolaylaştırmaktadır. "**ben acı çekiyorsam sen de çekmelisin**", "**eğer benimle değilsen hiç kimse seninle olamazsın**" ifadeleri birçok takipçi tarafından dillendirilmektedir. Reddedilme, kaybetme duygusu, utanma duygularının toplamının bu durumu yarattığı varsayılabilir (Diehl;1999: 10-11).

Israrlı takip davranışına eğilim gösteren bireylerin bazı ortak özellikleri bulunmaktadır. Aşırı duygusal ihtiyaçları olan, sert ve kararlı, aldaticı, saplantılı kişilik, düşük özsaygı (Robertson: 5, www.acws.ca) kırgınlık ve kıskançlık (Meloy; 2005: 2), narsist, saplantılı ve zorlayıcı, ısrarlı bir şekilde aşka düşmüş, kendi duyguları ve hareketlerinin sorumluluğunu almayan, diğerlerini kontrol etme ihtiyacı olan, sosyal olarak beceriksiz, kendini toplumun, ailenin ve diğerlerinin bir kurbanı olarak gören, hayır cevabı almaya dayanamayan, çoğu zaman öfke ve aşk arasında kalan, fantezi ve gerçekliği ayırt etme güçlüğü yaşayan, sahiplik duygusu olan, reddedilme ile başa çıkmada yetersiz olan, kendi problemlerini başkasının hatası olarak gören (Diehl;1999:6) insanlar ısrarlı takip davranışına meyillidir denilebilir.

Israrlı takip faileri içinde aşk saplantılı olanlar aynı zamanda erotomanik olanlardır (Douglas and Dutton; 2001: 528). Robertson'a göre (6, www.acws.ca) erotomanik tacizci kurban ile aşk yaşadığına inanır ve etkileme amacı da yüksek statüsüdür. Erotomanyak (erotomaniac) failer mağdurla daha önceden ilişki içinde olduklarından,

ilişkinin bitirilmesini kabullenemedikleri ya da mağdurun kendilerine kötü davrandıklarını düşündükleri için takip eylemlerine başlarlar (Doğan; 2014: 143). Erotomanik tacizcilerin (stalker) aşk ilişkileri sadece fanteziden ibarettir (Regehr: 272). Bu sendromda olan birisi şuna inanır: yüksek statüde olan birisi ona sevdalıdır fakat aşkını dış faktörler nedeniyle anlatmada kısıtlanmıştır. Tacizciye (stalker) göre toplumun kuralları onun aşk yaşamasını engellemektedir. Doktor-hasta, öğrenci profesör arasındaki ilişkilerin yasaklanması gibi. Bu gruptakiler saldırgan bir geçmişe sahiptirler ve kendine zarar veren ve sıklıkla hastanede yatan tiplerdir. Erotomanik tacizcilerin (stalker) en yaygın kurbanları ise tacizci (stalker) ile profesyonel anlamda bir teması olan ve tacizcilerin (stalker) duygusal bir ilişki arzusu içinde olduğu kadınlardır.

Diğer bir tacizci türü ise Domestik tacizcilerdir. Aile içinden tacizci (Douglas and Dutton; 2001) olarak da ifade edilen bu bireylerin genel profilleri şu şekildedir: tehditkar ve şiddet içerikli davranışları olan, madde bağımlısı, depresyon ve şizofreni gibi psikolojik bozukluklara meyilli, bağımlı, şizoid, öfkeli, çekingen, daha fazla şiddete eğilimli ve bazı karakter bozukluklarına sahiptirler. Ayrıca narsist, anti sosyal, borderline, aşırı duygusallık da (Douglas and Dutton; 2001: 535-536) bu gruptaki tacizcilerin (stalker) diğer özellikleridir.

Zona ve arkadaşları (akt: Sheridan vd; 2001) tarafından yapılan bir çalışmada takip eylemine başvuran kişiler 3 grupta toplanmaktadır

a. Basit Takıntılı Tacizci: Çoğunlukla önceden beraberlik yaşayan ve bu anlamda birbirleri hakkında bilgiye sahip olan grubu oluşturmaktadır. Biten bir ilişki sonrasında eski partnerine karşı eylemi gerçekleştiren gruptaki tacizcilerdir. Tacizcinin amacı kurbanı ilişkiye geri döndürmeye mecbur bırakmak veya mağdurdan öç alma isteğine bağlı olarak hayatı mağdur için çekilmez bir hale getirmektir. Gürgezoğlu'na göre (2010: 11-12) bu gruptaki tacizciler ilişkinin bittiğine inanmak istemezler ve kontrolü ellerinde tutmak isterler. Amaçları duygusal baskı yaratmaktır.

b. Aşk Takıntılı Tacizci: Tacizciler mağdurları ile samimi bir ilişki içine girmemiştir. Kurbanlarını daha önceden karşılaştığı ya da gördüğü insanlardan seçerler. Alışverişte karşılaştığı birisi olabileceği gibi beraber çalıştığı birisi de olabilir. Mağdurlar genellikle medya ya da internetten seçilir.

c. Erotomanik Tacizci: Bu gruptaki tacizciler tutkulu bir aşk ile sevildiğine inanır. Yani bu gruptakileri motive eden esas sebep mağdurun kendileri ile tutkulu bir aşk yaşadığına duydukları inançtır.

Konuyla ilgili bir diğer çalışmada (Mullen vd, 1999) tacizciler 5 ana grupta toplanmaktadır:

a. Samimiyet Arayan Tacizci: Bu gruptaki tacizciler için temel amaç mağdur ile ilişki kurmaktır. Genellikle hedeflerinde ünlü insanlar vardır ve bu insanlara karşı hastalık derecesinde tutkuları söz konusudur. Bu gruptaki tacizciler "tanınmayan tacizci" olarak da isimlendirilir (Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act; 1998: 2). Ünlüleri içeren davalar bu gruba girer.

b. Reddedilen Takipçi: Mağdurlar eski eş, eski partner ya da iş arkadaşları olabilmektedir. Kurban ve fail arasındaki ilişkinin bitmesi ile birlikte takip başlar ve takipçi tarafından geri dönmek için verilen çaba intikam içindir. Bu gruptaki takipçiler için öncesinden yaşanan ilişkideki geri dönüşmezlik davranış ve duygularında aşırılıklara sebep olmaktadır.

c. Kızgın Takipçi: Bu gruptaki takipçilerin amacı intikam almak olup, mağduru korkutmak hedefleri arasındadır. Takipçinin mağdur ile samimi bir ilişkisi

yoktur esasında. Hedefte olan insanlar arasında doktor, avukat veya siyasetçiler vardır. Ayrıca kurbanın malına mülküne zarar verme eylemine başvururlar.

d. Yırtıcı Takipçi: Cinsel saldırılarda bulunan tacizci bundan hem heyecan hem de cinsel bir zevk almaktadır. Sapkın istekleri tacizciyi motive eden bir sebeptir.

e. Yetersiz Takipçi: Sosyal boyutunda yetersiz ve güvensiz insanların oluşturduğu bir gruptur.

Israrlı Takipte Kullanılan Yöntemler ve Takip Davranışları

Tacizci kimlikler kurbanlarına bir şekilde ulaşmaya çalışırlar. Kurbanları kendilerine yaklaşmadığı vakit, bazı yollar vasıtasıyla kurbanları manipüle ederek temas kurmanın yollarını ararlar. Tacizcilerin (stalkerların) kurbanlarına yaklaşma şekilleri aşağıdaki gibi özetlenebilir (Diehl;1999: 13).

1. Suçluluğu kullanma: Suçluluk tripleri tacizcilerin (stalkerların) en favori araçlarıdır. " seninle konuşmam gereken gerçekten çok önemli şeyler var fakat telefonda konuşması zor" "beni tek anlayacak kişi sensin", "bunu senden başkası ile konuşmam" "niye bana böyle yapıyorsun? beni dikkate almıyor musun?"

2. Son kez olduğuna söz verme: Seni bir daha asla rahatsız etmeyeceğim.

3. Şantaj kullanma: Tacizci (stalker) şantaj yoluyla bazı şeyler üretecektir. Özellikle baş etmesi zor olan bazı tehditleri gündeme getirecektir. "tatilimizden kalan çıplak fotoğraflarını gazeteye göndereceğim", "herkese seni bir fahişe olduğunu söyleyeceğim", "senin bir çocuk istismarcısı olduğunu rapor ettireceğim" gibi cümleler söylenir.

4. Asılsız suçlamalar: Tacizciler (stalkerlar) çoğunlukla kurbanın hangi konuda duygulu olduğunu bilirler ve kasıtlı bir şekilde kurbanın damarına basacak şeyi kolayca bulabilirler. "bence sen diğerlerinden daha iyisin", "kendinden başka hiç kimseyi önemsemiyorsun" gibi.

5. Tekrarlı sözler/kelimeler: Tacizci (stalker) kendi ihtiyaçları için kurbanın kelimeleri etrafında dönerler. "biliyorum sen beni gerçekten seviyorsun fakat senin arkadaşların bana karşı senin beynini yıkıyorlar" sözlerini sık sık tekrarlarlar.

6. Hediyeler verme: Tacizciler (stalkerlar) kabul edilmeyi kolaylaştırmak için pahalı hediyeler verebilir. Sayısız gül, özenli şiirler, aşırı cömert davranışlar ki (arabanın tamir parasını ödemek gibi) hepsi daha sonraki tarihlerde cephaneye olarak kullanılabilir.

Kurbanlarını etkileme çabası içinde olan için kurbanları ile ilgili bilgi toplamak önemlidir. Elde edeceği bilgilerin yeterliliği ve doğruluğuna göre kurbanlarına yaklaşmaya çalışacaklardır. Onlar için kurbanın çalışma arkadaşları, sınıf arkadaşları, arkadaşları, motorlu araçlar departmanı, seçmen kaydı, veterinerler, postane, telefon şirketleri, internet araştırma motorları, işyerlerinin insan kaynakları departmanları, bankalar, kredi kartı şirketleri (Diehl; 1999: 4) bilgi toplama kaynakları arasında yer almaktadır.

Kurbanları hakkında yeterli bilgiye sahip olan tacizciler (stalkerlar) için stalking davranışları düzenli olarak belli taktikleri kapsar (Meloy; 2005: 2) Aşırı samimiyet sağlanarak kurbandaki korku ve öfkenin teşvik edilmesi, kurbanı takip etmek, kurbanın mahremiyetinin meşruluğunu ihlal etmek, kurbanı takip etmek için üçüncü kişileri kullanmak, tehdit veya psikolojik olarak kurbanı idare etmek, baskı ve zorlama ile kurbanın davranışlarını kısıtlamak için güç kullanımı ki kaçırmayı da kapsar ve kendine, kurbanı, üçüncü kişilere ya da mülke saldırılar gerçekleştirir.

Bütün bu taktiklerin sonuç getirebilmesi için belli yöntemlerin devreye girmesi

gerekmektedir. Bu yöntemleri kısaca özetleyecek olursak: istenmeyen telefon aramaları yapmak, istenmeyen mektuplar ve mailler göndermek, kurbanı takip etmek, yasal herhangi bir sebep olmaksızın yerini açıklamak, kurban için bir yerde bekleme, istenmeyen hediyeler, çiçekler bırakma, internet üzerinden kurbanla ilgili söylentiler yayma veya bilgi verme (Mullen, 1999: 1244, Catalano; 2012: 1), insanlardan fotoğraflarını ve videolarını toplama, kurbanın ailesi, iş arkadaşları veya arkadaşları ile temas kurma, kurbanın arabasına ve malına zarar verme, psikolojik, seksüel ya da duygusal saldırı, kaçırma, davetsiz bir şekilde eve ve işe gitme, (Regehr: 262), şifreli gizli mesajlar gönderme, partnerin evine saldırma, pencereleri kırma, kapı önüne ya da işyerine çiçek gibi şeyler bırakma, araba ile partneri takip etme, işte partnerini gözetleme, partnerini korkutmak için malvarlığına zarar verme, partnerinden bazı şeyler çalma, partnerinin evini ya da arabasını saldırma, garip hediyeler gönderme (mermi, kana batırılmış parçalar), iftira atma (Robertson: 1-5, www.acws.ca), işyerine taciz edici telefonlar etmek, bireyin işinin ya da evinin yakınlarında görülmek, aile ya da hayvanını öldürme ile tehdit etmek (Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, U.S. Department of Justice; 1998: 5-12, Doğan; 2014: 144, Gürgezoğlu, 2010: 23), tacizcinin kendi fotoğrafını göndermesi, kişisel gelişim kitabı gibi hediyeler vermesi (Mullen; 1999: 1246), kurban nereye giderse (parti, kondisyon merkezleri, sinema, mağaza, okul, işyeri, vs.) tesadüfen kendini kurbanı göstermesi (Diehl; 1999: 6), buluşma isteği, arabaya not bırakma, kurban başka bir yerde iken kurbanın evine girmek, evine ya da işyerine ölmüş hayvan bırakmak, kurbanı fiziksel saldırıda bulunmak (çarpma, itme gibi), tecavüz ya da tecavüz girişimi, öldürme ya da öldürme girişimi (Diehl;1999:3), seksüel saldırı (Mullen; 1999: 1246), mağdura gün içinde yaptığı işler ve giydiği kıyafetler hakkında bilgi vermek, mağduru intihar etme ile tehdit etme (Doğan; 2014: 144) sayılabilir.

Stalkingin Sonuçları

Meloy'a göre (2005: 6) reddedilmelerin sosyal, psikolojik ve genetik bazı sonuçları vardır. İstenmeyen ısrarlı takip kurbanları özgürlüklerinin kısıtlanmasına bağlı olarak kişilik haklarına yönelik ciddi bir tehdit algılaması yaşarlar (Uyumaz ve Akdağ; 2015: 58). Bu algı zaman içinde mağdur için çeşitli sıkıntılara zemin hazırlayabilir. Gereksiz stres, kaygı, endişe veya rahatsızlık (Doğan; 2014: 142), kabuslar, yeme içme düzensizlikleri, depresyon, umutsuzluk ve intihar düşünceleri, kolaylıkla korkma, kendini ayıplama ve kendinden şüphelenme (Robertson: 8), korku, öfke, endişe bazen de paranoya (Regehr:274), utanma ya da takip olayının suçlusu olarak kendini görme (Sheridan vd.,2001), sosyal izolasyon, çevreye uyum sağlayamama ve duygusal toyluk, her hangi bir yetersizlik nedeniyle bir ilişkinin bitmesi (Kamphuis ve Emmelkamp, 2000), iş yaşantılarında zaman kaybına uğrama (Tjaden ve Thoannes, 2000), korku içinde yaşama ve yanlarında savunma maksatlı bir şey taşıma (Tjaden ve Thoannes,1998) gibi çeşitli duygularını yaşadıkları söylenebilir.

Stalking mağduru olan insanlar genellikle başarısızlıkla sonuçlanan birçok strateji kullanırlar (Regehr: 263, Diehl;1999:6). İlk olarak kurban davranışları görmezden gelir veya normalize eder, bunların tehdit olarak kabul edilip edilmeyeceği konusunda değerlendirme yapar. Sonra kurban görüşmeye çalışır veya bu davranışları durdurması için yalvarır. Bu girişimler başarısız olduğunda kurban polisi aramakla tehdit eder, işverene şikayet eder veya tacizciye zarar verecek diğer şeyleri kullanır. Bunun gibi stratejiler başarısız olduğunda partnerini değiştirebilir, onunla temas kurabileceği aktivitelerden kaçınır, telefon numarasını değiştirebilir, farklı bir yere taşınabilir, gezdiği yerleri sınırlar, herhangi bir yere gitmekten sakınabilir. Sonuçta tacizciler (stalkerlar) için bu durum bir kedi fare oyununa kurban için ise kabusa dönüşür.

FİLMLERİN İÇERİK ANALİZİ

Çalışmamıza konu olan filmlerin kısa hikayeleri şu şekilde özetlenebilir:

Adele H.'nin Öyküsü (L'histoire d'Adele H.)

Adele H.'nin Öyküsü filmi ünlü yazar V. Hugo'nun küçük kızı Adele Hugo'nun günlüğüne aktardığı hayatı ve tutkulu aşkını anlatmaktadır. Genç bir subaya aşık olan Adele'nin aşkı tek taraflıdır. Bu gerçeği kabullenmek istemeyen genç kadın arzuladığı erkeği elde edebileceğini düşünerek, onun arkasından görevli olduğu ülkeye gider. Hikaye bu ülkede kadının karşılıksız aşkı uğruna yaşadıkları üzerine şekillenmektedir. Genç adama sürekli mektuplar yazan genç kadın, mektuplarına cevap alamayınca genç subayı takip etmeye başlar. Başka kadınlarla olan ilişkilerine şahit olur. Genç subayın kıyafetlerine mektuplar koyarak duygularını ısrarla anlatmaya çalışır. Düzenlenen balolara erkek kılığında gidip genç adamla konuşmak ister. Girişimlerine karşılık bulamayan kadın gazeteye ilan verir ve genç subayla evlendiklerini duyurur. Amacı adamı zor durumda bırakmak hatta yargılanmasını sağlamaktır. Adele'nin tek isteği genç subayın sadece ona ait olmasıdır. Bir gece genç subayın evine bir kadın gönderir ve "**istersen bu kadınla birlikte olabilirsin...yeter ki beni bırakma**" notunu düşer. Bu saplantılı düşünce onu bir sihirbazdan yardım almaya kadar götürür. Adele genç adamın hipnoz ile evliliğe ikna edilmesini ister. Bir süre sonra genç subay genç bir kızla nişanlanır ve Adele çıldırır. Aşık olduğu adamın evlenmeyi düşündüğü kızın babasına giderek, genç subayla ilgili gerçek dışı hikayeler anlatır. Filmin sonunda Adele karşılıksız aşkının sonucu olarak delirir ve kliniğe yatırılır.

"bir kadın benim gibi bir erkeğe kendini verirse onun karısı demektir...ben senin eşim sonsuza dek...ölünceye dek birlikte olacağız..."

"insanların her zaman duygularını kontrol edebildiklerini mi düşünüyorsunuz? birisi bir erkeğe aşık olabilir yine de onun her şeyinden nefret edebilir..."

"beni sevmesen bile, bırak ben seni seveyim.lütfen seni sevmeme izin ver..."

"beni unutma..sensiz ben ben değilim"

"seni uyarıyorum..beni başından atarsan amirlerine giderim..onlara mektuplarını gösteririm...seni hırpalamak için her şeyi yaparım...ordudan attırırım seni..."

"artık ne kıskançlığım kaldı, ne de gururum..gururun ötesine geçtim...ama madem aşk yüzüme gülmüyor ben de kendimi aşkın asık suratıyla cezalandırdım..."

"evlendiğimiz zaman aynı serbestliğe sahip olacaksın...istediğin bütün kadınlarla olabilirsin..."

"senin için her şeyi sildim attım...her şeyi terk ettim..ailemin sevgisini geri çevirdim...benimle evlenmek isteyen tek erkeğe ihanet ettim..."

"bu inanılmaz bir şey...genç bir kızın okyanusun ötesine ayak basması eski dünyadan yeni dünyaya geçmesi ve sevgilisinin yanına gitmesi, bu, işte benim başaracağım şey..."

Seviyor...Sevmiyor.. (He loves me..he loves me not)

Angelique sanatla uğraşan ve bu alanda başarılı olan genç bir kadındır. Yeteneği sayesinde birçok ülkeden teklifler almaktadır. Ünlü bir doktora tutkulu bir aşkla bağlı olan bu genç kadın kendi içinde, doktorun bile bilmediği hayali bir aşk yaşamaktadır. Sanat çalışmalarında sürekli olarak doktorun resmini yapmaktadır. Evinin duvarlarını bile bu erkeğin portreleri süslemektedir. Sevdiği adama çeşitli gerekçelerle hediyeler gönderen genç kadın, evli olan ve eşi çocuk bekleyen bu adamın karısının kendi aralarına girdiğini düşünmektedir. Ona göre eşi adamı elinde tutmak için hamiledir. Adama daha yakın olmak için genç adamın hemen yanı başındaki eve bakıcı olarak yerleşir. Böylece adamı sürekli izleme fırsatı yakalayacaktır. Kendisini hiç tanımayan bu adam ile ilgili hayaller kurar. Genç doktorun gittiği bütün yerleri bilmektedir. Aşık olduğu doktora özel yapılmış fotoğraflarını gönderip, evindeki telesekretere romantik şarkılar bırakmaktadır. Hisleri o kadar ileri düzeydedir ki genç adam ile Florida seyahati planlamıştır. Biletleri alır ve havaalanında bekler. Bütün bu planlardan hatta kadının varlığından doktorun haberi yoktur. Genç kadın kendi içinde gerçeği aratmayan bir hikaye yaşamaktadır. Süreç içinde doktorun beklenmeyen hareketlerinden (örneğin karısını öpme sahnesi) öfkelenir ve hayalindeki hayatın bütün nesnelere dokunmaya başlar. Resimleri, fotoğrafları hatta evleneceği gün için aldığı gelinliği paramparça eder. Öfkelenen kadın gerçek bir kalbin ortasına ok saplayarak adama gönderir. Adamın çevresindeki kadınlara tahammülü yoktur. Öyle ki doktordan şikayetçi olan bir kadını öldürür. Olayların istediği gibi gelişmediğini anlayan genç kadın intihar eder. Doktor tarafından tesadüfi olarak kurtarılan kadın tekrar eski aşk hikayesine döner. Ve adamın kendine deli gibi aşık olduğunu düşünür, tıpkı eskisi gibi.. Ancak genç adam tehlikeli boyuta ulaşan bu kadından kurtulmak için şehri terk etme kararı alır. Bunu duyan kadın erkeğin kafasına vuruyor ve komaya girmesine sebep oluyor. Filmin sonunda genç kadın kliniğe yatırılır ve erotomania teşhisi konulur.

"kafamın içinde bir dünya var..gerçek dünyadan farklı bir dünya...bu dünyada Loic beni seviyor ve koruyor...orada o hep yanımda... herkes mükemmel bir aşkın hayalini kurar...ben sadece biraz fazla ileri gittim..."

"aşkımla çalınca olsa da mantığım sabırlı olmamı ve daima ümit etmemi söyleyerek kalbimin acısını yatıştırıyor..."

"bizimki sıradan bir macera değil...birbirimize değer veriyoruz..."

"sabaha kadar bekledim..keşke sende orada olsaydın...sana hem çok yakın hem de çok uzak hissediyorum..senden başka hiç kimsem yok...onun aramıza girdiğini ve seni elinde tutmak için her şeyi yaptığını biliyorum..."

"hayatımı kurtardı...bana yeniden hayat verdi...kollarını bedenime doladı...dudaklarını dudaklarıma bastırdı...beni ölümden döndürdü..olanlardan dolayı pişman...aramızda yanlış anlamalar oldu...ama biliyorum ki bunlar bizim yararımıza oldu..."

"kalbim sonsuza dek senin"

Misery (Ölüm Kitabı)

P. Sheldon popüler romanlar yazan ünlü bir yazardır. Ünlü seri romanlarından birisi olan "Misery"yi son kitabında öldürmeyi planlamaktadır. Romanı bitirmek için gittiği

tatil köyünden dönerken kar fırtınası nedeniyle kaza yapar. Yazarı ölümden eski bir hemşire ve aynı zamanda yazarın büyük bir hayranı olan Annie kurtarır ve onu evine götürür. Misery serisini bir takıntıya dönüştüren Annie roman taslağında kahramanın öldüğünü görünce farklı bir kimliğe bürünür. Bu esnada yazara olan hayranlığı ve tutkusunu da ortaya çıkar. Annie yazar hakkında kaldığı yer, alışkanlıkları, batıl inançları vb. bütün bilgilere sahiptir. Annie bir yönüyle kendini Sheldon'un sahibi gibi hissetmektedir. Yazarın varlığını kendi varlığına bağlı olarak algılamaktadır. Tanrının kendisini yazara doğru yolu göstermek için gönderdiğine inanmaktadır. Süreç içinde kaçırdığı yazar ile aile hayatına benzer bir hayat yaşamaya başlar. Yazarın fotoğrafları, yazarla ilgili gazetelere yansıyan bütün haberlerin kopyalarını evinde bulundurmaktadır. Aynı zamanda yazarın hayal dünyasının kendi istediği yönde ilerlemesini de istemektedir. Öyle ki romanı kendi istediği yönde yazması konusunda tehditlerde bulunur. Terk edilme korkusuna karşı yazarı sürekli denetim altında tutan Annie, yazarın odasını kilitler ve yanında sürekli silah taşır. Yazarın kendini terk etmek için girişimde bulunduğunu öğrendiği gün, yazarın ayaklarını sakat bırakır ve onu yatağa bağımlı hale getirir. Saplantılı bir şekilde yazara hayranlık duyan kadının ölümü ile film sonlanır.

"bazen bulanık düşündüğümü biliyorum..kabul ediyorum...ama bu defa her şey çok net...tanrıya seni sordum...o da beni sana, sana yolu gösterebilmem için gönderdiğini söyledi..."

"yeni bir roman yazacaksın...bugüne dek en büyük başarını...Misery'nin dönüşü...onu öldürmek istemediğini biliyorum...bu kitabı hayatını kurtardığım ve seni iyileştirdiğim için bana ithaf edeceksin...bütün dünya beni kıskanacak..."

"sen bir dahisin..beni ilham kaynağın olarak düşün...sana inancım tam sevgilim..."

"buraya ilk geldiğimde paul sheldon'ın yazar yönünü seviyordum...ama şimdi onu bütünüyle sevdiğimi biliyorum..."

"beni sevmediğini biliyorum...sevdiğini söyleme...sen dünyanın en yakışıklı en ünlü adamısın...ama ben film yıldızları gibi değilim...benim gibi olsaydın senin gibi birini kaybetmenin ne demek olduğunu anlardın..."

"beni neden kaybedesin ki?"

-kitap neredeyse bitti...bacakların da hızla iyileşiyor...yakında gitmek isteyeceksin...

-neden gitmek isteyeyim...burayı seviyorum...

-nezaketine teşekkür ederim..ama bunun doğru olduğunu sanmıyorum..."

"neden seni korumak için seçildiğimizi anladın mı? sen ve ben birbirimiz için yaratıldık...ama bu dünyadaki süremiz sona ermeli...silaha iki kurşun koydum...birisi senin biri benim için...ahhh sevgilim bu muhteşem olacak..."

"aklını, yaratıcılığını seviyorum senin"

İnsanın arzulanma isteği yüzyılların süregelen duygularındandır. Arzulanan bir gün ulaşma hayali zihni ve duyguları her daim ayakta tutmaktadır. Bu duygu, ulaşıldığında değil tam aksine ulaşılamadığında canlı kalabilme özelliği göstermektedir. Çalışmamıza konu olan filmler ekseninde düşünecek olursak istediği erkeğe ulaşamayan ancak yinede aşkı azalmayan kadın karakterler bulunmaktadır. Bu durum sanılanın aksine uzaklaşmayı değil sınırsız ve kontrolsüz bir yakınlaşmaya

sebeptir. Arzulanan ulaşma isteği, insan için her türlü yöntemi kullanma kolaylığına da kapı aralamaktadır. Bahsi geçen filmlerin neredeyse tamamında arzu nesnesine duyulan saplantı nedeniyle farklı yöntemleri kullanan kadın karakterlerin hikayeleri anlatılmaktadır.

Arzu nesnesine duyulan bu kontrolsüz isteğin nedenleri neler olabilir? İlk olarak kadının yaşadığı ya da yaşadığını zannettiği duyguları sevmesi bir etken olarak düşünülebilir. Bu duygunun kadının yaşam amacı haline gelmesi de söz konusudur. Ve bu duygu hali sürekli hayal kurma üzerine temellenmektedir. Kurduğu hayaller sadece aşk ve sevgi üzerine değildir. Kadının kendi kusurlarını, eksiklerini kapatma amacı da taşımaktadır. Çünkü kusursuz bir ilişkide bu ilişkinin mimarı olan kadının da kusursuz olması beklenmektedir. İkinci olarak kadının yaşadığını düşündüğü aşk ile kendi varoluşunu yeniden ürettiği varsayılabilir. Filmlerin tümünde de görüldüğü üzere sevilmediğini bildiği halde, var olmayan bir ilişkide ısrarcı olmaları kendi varoluşlarına yönelik bir girişim olarak düşünülebilir. Konuyu biraz daha detaylandırarak olursak, kadın için bu tür durumları kabullenmeme/kabullenememe durumu söz konusudur. Yakın çevresi ve aşık olduğu erkek tarafından zihnindeki hikayenin aslında var olmadığı ima edilmesine rağmen, kadın için bu kabullenilebilir durum değildir. Hayalindeki ilişkide kahramanlaştırdığı erkeği yok saymak kendini yok saymak olarak algılanıyor olabilir. Hayalindeki erkek üzerinden bir kadın ideali yaratıldığı varsayıldığında, kadın için o erkeğin yerine başka bir erkek koymak kendi varlığını tehlikeye atmak anlamına gelecektir. Bu nedenle filmlerin neredeyse tamamında sadece tek bir erkeğe odaklanan, diğer erkekleri görmeyen, görmek istemeyen kadın karakterler bulunmaktadır.

Kadınların yaşadığı bu saplantı her ne kadar aşk olarak isimlendirilse de istediğini yaşayamamanın getirdiği bir duygu patlaması olarak değerlendirilebilir. Kişisel bir sorunun bir sevgi ya da aşk sorunu olarak beyni kurcalamasıdır bir nevi. Ayrıca kadınlar için tek taraflı yaşanan bir aşk ya da saplantı gerçeklik algısı ile çarpıtılmaktadır. Bu algı yanılgısı hak, öfke ve kadere verilen anlamların oluşturduğu hikayelere yön vermektedir. Şöyle ki bahsi geçen filmlerde de görüldüğü üzere erkek üzerinde hak iddia eden (sen benimsin), yine aynı erkeğe tarifsiz bir öfke duyan (bunun bedelini ödeyeceksin) ve somut bir karşılığı olmayan ilişkiye kader etiketi vermek suretiyle (birlikte olmalıyız, birbirimiz için yaratıldık) fantezi ve gerçeklik arasında sıkışan kadınlar bulunmaktadır. Yine filmlerde kadınlar tarafından kullanılan yöntemler (resmini çizme, mektuplar yazma gibi) dokunamadığı ya da sevmediği adamı ölümsüz kılma girişimi olarak düşünülebilir. Yazı ve resim hem o anı kalıcı kılma hem de erkeği ölümsüzleştirme isteğinin sanatsal yansımalarıdır. Bir yönüyle de hızla akan zamanı yazı ya da resimle durdurma girişimidir kadın için...An, hep o yazılardaki ve resimlerdeki gibidir.

Stalking (ısrarlı takip) konusunda öne çıkan duygulardan birisi de kadınların kontrol etme isteğidir. Bu istek uzaklaşmayı engellemek, problem çıkmasının önüne geçmek veya ilişkiye süreklilik kazandırmak için kullanılan bir mekanizmadır denilebilir. Bir başka ifadeyle tek taraflı ilerleyen bir ilişkide sürekliliğin tıkanmasına karşı alınan bir önlemdir. Kontrol duygusunu yaratan bir diğer neden ise kadının yaşadığını düşündüğü ilişkideki belirsizliklerdir. Erkeğin uzaklaşması ya da olumsuz mesajlar vermeye başlaması ile oluşan karamsar tabloda isteklerinin bir kez daha üzerinden gitme gayreti olarak da yorumlanabilir. Yine mükemmel olarak hayal edilen erkeğe, başka kadınların ilgi duyacağı yönündeki düşüncelerin de kadındaki bu kontrol isteğini tetiklediğini söyleyebiliriz.

Kadındaki kontrol etme isteği zorlama duygunu ve buna bağlı olan davranışları da haliyle tetikleyecektir. Şöyle ki bu tür hikayelerde kadın yaşadığı panik sonrasında kendi içinde bir matem yaşar. Ortada ölü bir ilişki vardır ve tüm çabası bu matem

yönetmektir. Bu çaba zaman zaman zorlamaya da kayabilmektedir. Kontrolün kendinden bir şekilde çıkacağı düşüncesi, zorlamaya dayalı girişimlerin de önünü açacaktır. Bir başka deyişle kadın için hissettiklerinin verdiği acının aşırılıklar ile dindirilmesidir. Filmlerin tümünde sert davranan, ölümlü sonuçlanan girişimlere teşebbüs eden, gözü dönmüş kadın karakterlerin varlığı bu düşünceyi pekiştirmektedir.

Hayali duygular üzerine inşa edilen saplantılı eylemlerin her birinin diğer duygular ile bağlantısı vardır. Önceki paragrafta belirtilen korku ve kontrol duygusunu kadının yalnız kalma korkusundan bağımsız düşünemeyiz. Kadın için saplantı duyduğu erkekle arasına mesafeler girdiği an yalnızlık korkusu baş gösterir. Kadın ilk etapta bu korkuyu hafifletmek, sonrasında ise ortadan kaldırmak isteyecektir. Bu istek nihayetinde takip etme, telefonla arama, günlük planlarını bilmek isteme gibi klasik stalking eylemlerine zemin hazırlamaktadır. Bu korku bazı kadınlar için o kadar büyüktür ki erkeğin kendini küçümsemesine, dalga geçmesine hatta kendisini aldatmasına bile geçit verebilmektedir.

Kadınların kendi özelinde yaşadığı duygu bozukluğunun, sıra dışı bu eylemlere zemin hazırladığı varsayılabilir. Makaleye konu bir çok filmde duygu bozukluğu yaşayan yani bir duygudan diğer duyguya hızla geçiş yapan kadın karakterler bulunmaktadır. Bu hızlı geçişleri kabul görme isteğine bağlayabiliriz. Saplandığı erkek tarafından kabul edilmek ve benimsenmek için negatif duygudan pozitif duyguya hızlı geçişler yapıldığı varsayılabilir.

Bütün bu girişimlerin karşılıksız kalması hedefteki kişi için daha tehlikeli bir süreci hazırlamaktadır. Şöyle ki kadının saplandığı bağımlılığın boyutuna bağlı olarak tehdit içerikli girişimler filmde geçen bütün karakterler tarafından kullanılmıştır. Esasında bağımlılık kontrol edilemez bir noktaya ulaştığı an, tehditler ile birlikte kadın bu duyguya yeniden hayat vermeye çalışır. Bu tehditler arasında erkeği suçluluk duygusu hissettirecek ara duygular da yer almaktadır. İntihar edip hayatına son verme ya da kadının kendini yaralamasının sebebi olarak erkeği göstermesi örnek verilebilir.

SONUÇ YERİNE

Türkçeye ısrarlı takip olarak geçen stalking, avcılık dilinden gelmekte olup, avına yaklaşıp yakalama anlamına gelmektedir. Taciz mağduru, tacizci (stalker) tarafından ilişki ya da iletişim kurmaya zorlanır. Ve mağdur çoğu kez özel birisidir. Bu rıza dışı iletişimi tetikleyen birçok sebep bulunmaktadır. Duygusal yetersizlik, egemenlik kurma arzusu, öfke ya da terk edilmenin yarattığı tahrik, bağımlılık bozukluğu, duygusal gel gitler, kontrol sağlama ihtiyacı, yalnızlık, hayranlık, fantezi ve gerçeklik algısının net olmaması, sahiplik duygusundaki aşırılıklar, reddedilme ile başa çıkamama verilebilecek bir kaç örnektir. Sürekli, kasıtlı ve korkutarak gerçekleşen stalking, her ne kadar sevgi ya da aşk maskesi altında gerçekleşse de yaşananlar kadını ya da erkeği korkutarak kontrol altına almak ve gerçeklikle bağlantısı olmayan hayali hayatı yaşamakla ilgilidir.

Stalking konusunda yapılan çalışmaların birçoğu erkeklerden çok kadınların stalking mağduru olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada sayıları az olmakla birlikte erkek mağdurların hikayeleri üç film üzerinden analiz edilmiştir. Gerek kadın kurbanlarla ilgili çalışmaların fazla olması gerekse kadınların çok tercih etmediği bu eylemi yapış nedenleri ve hangi yöntemlere başvurduklarına duyulan ilgi bu tercihin şekillenmesinde etkili olmuştur denilebilir.

Bahsi geçen filmlerin neredeyse tamamında arzu nesnesine duyulan saplantı nedeniyle farklı yöntemleri deneyen kadın karakterlerin hikayeleri anlatılmaktadır. Kadının yaşadığı ya da yaşadığını zannettiği duyguları sevmesi ve bu duygunun

kadının yaşam amacı haline gelmesi, bu saplantılı bağlılığın bir nedeni olarak düşünülebilir. Ve bu duygu hali sürekli hayal kurma üzerine temellenmektedir. Kadının kurduğu hayaller sadece aşk ve sevgi üzerine değildir. Kadının kendi kusurlarını kapattığı, hayalindeki bir erkekle aile ortamını düşlediği ve kendini hayali karaktere adapta etmeye çalıştığı bir kurgu söz konusudur.

Kadının yaşadığını düşündüğü aşk ile kendi varoluşunu yeniden üretmesi bir diğer neden olarak düşünülebilir. Filmlerin tümünde de görüldüğü üzere sevilmediğini bildiği halde, var olmayan bir ilişkide ısrarcı olmaları kendi varoluşlarına yönelik bir girişim olarak düşünülebilir. Hayalindeki ilişkide kahramanlaştırdığı erkeği yok saymak kendini yok saymak olarak algılanıyor olabilir. Hayalindeki erkek üzerinden bir kadın ideali yaratıldığı varsayıldığında, kadın için o erkeğin yerine başka bir erkek koymak kendi varlığını tehlikeye atmak anlamına gelecektir.

Kadınlar için tek taraflı yaşanan aşk ya da saplantı gerçeklik algısı ile çarpıtılmaktadır. Bu algı yanılgısı hak, öfke ve kadere verilen anlamların oluşturduğu hikayelere yön vermektedir. Bir başka yönüyle kadınların kontrol etme isteği uzaklaşmayı engellemek, problem çıkmasının önüne geçmek veya ilişkiye süreklilik kazandırmak ve var olmayan bir ilişkideki belirsizlikleri ortadan kaldırmak için kullanılan bir mekanizmadır. Tek taraflı ilerleyen bir ilişkide sürekliliğin tıkanmasına karşı alınan bir önlemdir. Kadın için kontrolün kendinden bir şekilde çıkacağı düşüncesi, zorlamaya dayalı girişimlerin de önünü açmaktadır. Filmlerin tümünde sert davranan, ölümle sonuçlanan girişimlere teşebbüs eden, gözü dönmüş kadın karakterlerin varlığı bu düşünceleri olumlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Balcı, A. (2005), Sosyal Bilimlerde Araştırma. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başfıncı, Çiğdem Şahin (2008), Bir Pazarlama İletişim Medyası Olarak Web Ortamında İçerik Analizi Yapmanın Güçlükleri ve Olası Çözüm Önerileri, Yönetim, Yıl: 19, Sayı: 61, 52-71.
- Bınark Mutlu F., ve Güngör, Nazife (1993), "TV ve Basında Haberler:Karşılaştırmalı İçerik Çözümlemesi" , Amme İdaresi Dergisi, Cilt 6, Sayı: 3.
- Catalona, Shannan (2012), Stalkin Victims in the United States-Revised, U.S. Department of Justice Office of Justice Programs, 1-10.
- Diehl, Emily Spence (1999), Stalking, A Handbook for Victims, Florida
- Doğan, Recep (2014), Kadına Yönelik Şiddetin Bir Türü Olarak Israrlı Takip (Stalking) Kavramı ve Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2, 135-154.
- Douglas, Kevin S., Dutton, Donald G. (2001), Assessing the Link Between Stalking and Domestic Violence, Aggression and Violent Behavior, 6, 519-546.
- Fisher, Bonnies S., Cullen, Francis T., Turner, Michael G (2000), The Sexual Victimization of College Women, NIJ,
- Glancy, Graham D. (2008), Commentary on Attacks on the British Royal Family: the More We Know The More We Can Calssify, Journal Of Amaricam Academy of Psychiatry and The Law, 36:1, 68-73.
- Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). Öğretim Teknolojileri Alanında Yapılan Araştırmalar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 42-2, 93-111.
- Gürgezoğlu, Esra (2010), Takip/İzlemeye İlişkin Algının İncelenmesi ve Mağdur Olan/Olmayanların Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Adli Psikoloji Programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kamphuis, J.H ve Emmelkamp, P.M.G (2000), Stalking-a Contemporary Challenge for Forensic and Clinical Psychiatry, British Journal of Psychiatry, 206-209
- Lingg, Richard A. (1993), Stopping Stalkers: A Critical Examination of Anti-Stalking Statutes, St. John's Law Review, V: 67, Issue: 2, 347-381.
- Oxford Wordpower Dictionary (1994), "Stalk" Maddesi, Oxford University Press.

- Meloy, Reid, Fisher, Helen (2005), Some Thought on the Neurobiology of Stalking, J. Forensic Sci., Vol: 50, No:6, 1-9.
- Mullen, Paul vd. (1999), Study of Stalkers, Am J Psychiatry, 1244-1249.
- Purcell, Rosemary, Pathe, Michele, Mullen, Paul (2001), A Study of Women Who Stalk, Am JPsychiatry, 2056-2060
- Redhouse (2005), Stalking Maddesi, Sev Matbaacılık ve Yayıncılık Eğitim Tic. A.Ş., İstanbul, 444.
- Regehr, Cheryl, Stalking Victims, Chapter 9,261-285.
- Sencer, M. (1989), Toplumbilimlerinde yöntem. İstanbul: Beta Basım.
- Sheridan, Lorraine, Davies Graham M., Boon, Julian C.W (2001), Stalking, Perceptions and Prevalence, Journal of İnterpersonal Violence, Vol: 16, 151-167.
- Stalking and Domestic Violence: The Third Annual Report to Congress Under the Violence Against Women Act, (1998)U.S. Department of Justice 1-67.
- Tjaden, Patricia ve Thoennes, Nancy (1998), Stalking in America: Finding From the National Violence Against Women Survey, National Institutur of Justice Centers Disease Control and Prevention, Office of Justice Programs National Institute of Justice, 1-20.
- Tjaden, Patricia ve Thoennes, Nancy (2000), Full Report of The Prevalence, İncidence and Consequences of Violence Against Women, Research Report, Finding From the National Violence Against Women Survey, NIJCDC.
- Türkmen, Ahmet (2010), Yeni Bir Olgu Olarak Israrlı Takip ve Taciz (Stalking) ve Bunun Türk Medeni Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:11, 1387-1434.
- Uyumaz, Alper ve Akdağ, İdris (2015), Türk Özel Hukukunda Şiddet ve Israrlı Takip Kavramı ile Israrlı Takip Mağdurunun Korunması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XIX, Y. 45-94.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

- <http://www.radikal.com.tr/radikal2/israrli-takip-1082991/>, erişim tarihi: 22.06.2016.
- www.dictionaty.com, Stalking maddesi, erişim tarihi: 22.06.2016.
- [http://www.bmfsfj.de/RedaktionBMFSFJ/Broschuerenstelle/Pdf-Anlagen/elternbrief-
haeusliche-gewalt-
tuerkisch.property=pdf,bereich=bmfsfj.sprache=de,rwb=true.pdf](http://www.bmfsfj.de/RedaktionBMFSFJ/Broschuerenstelle/Pdf-Anlagen/elternbrief-
haeusliche-gewalt-
tuerkisch.property=pdf,bereich=bmfsfj.sprache=de,rwb=true.pdf), Aile İçi Şiddet.
- Robertson, Gordon,
<https://www.acws.ca/sites/default/files/documents/STALKINGHandout.pdf>